

علوم و فنون ادبی ۲

۱- وزن کدام یک از ابیات زیر متفاوت است؟

- ۱) یوسف گمگشته باز آید به کنعان غم مخور / کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور
- ۲) سد راه جلو مستانه نتواند شدن / سیل تقدیر تو را خار و خس تدبیرها
- ۳) گفتم از قیدش به دانایی برون آیم و لیک / آن چنان تدبیر کردم این چنین تقدیر بود
- ۴) جز خدا کس خالق تقدیر نیست / چاره تقدیر از تدبیر نیست

۲- کدام گزینه با بیت زیر هم وزن نیست؟

«آن که ندیده حسرتی در همه عمر خویشتن / کی به شمار آورد حسرت بی شماره ام؟»

- ۱) آن که به تیغ امتحان، ریخت به خاک خون من / کاش برای سوختن، زنده کند دوباره ام
- ۲) غنچه نوش خند او سوخت به یک تبسم / نرگس نیم مست او گشت به یک اشاره ام
- ۳) یار نکو روی بیا در صف مردان خدا / همچو مسیحا خرتن هل به زمین رو به سما
- ۴) خاک رهی گزیده ام تا چه بزاید آسمان / جیب مہی گرفته ام، تا چه کند ستاره ام

۳- وزن کدام بیت با بیت زیر متناسب است؟

«بهارستان گیتی را گلی ایمن کجا یابی / که نبود صرصر باد خزان اندر کمین او را؟»

- ۱) چه خواهد کرد چندین غم ندانم / که جای یک غم دیگر ندارد
- ۲) یکی بر دار دست افشان یکی در نار پاکوبان / عجب شوری است در سرها، عجب سوزی است در دلها
- ۳) دست طمع چو پیش کسان می کنی دراز / پل بسته ای که بگذری از آبروی خویش
- ۴) اگر یک لحظه امشب دیر جنبد / سپیده دم جهان در خون نشیند

۴- کدام بیت مطابق الگوی هجایی زیر است؟

«UU--UU--UU--UU»

- ۱) تا دل هرزه گرد من رفت به چین زلف او / زان سفر دراز خود عزم وطن نمی کند
- ۲) این ما حضری بود که در دیدن اول / کرد از دو جهان سیر، تماشای تو ما را
- ۳) همه شب در این حدیثم که خنک تن که دارد / مژه های به خواب و بختی که به خواب در نباشد
- ۴) به خرابات برید از در این خانه مرا / که دگر یاد شراب آمد و پیمانه مرا

۵- کدام دو مصراع هم وزن نیستند؟

- ۱) تو تنها می توانی آخرین درمان من باشی / زبانم لال اگر روزی نباشی من چه خواهم کرد
- ۲) شکستنی شده ام اعتراف می کنم، اما / نشسته اند ملخ های شک به برگ یقینم
- ۳) طاققت فرسودگی ام هیچ نیست / حرف بزنی ابر مرا باز کن
- ۴) صورتش بوم ترک های کویری اما / سوی خود خوان یک رهم تا تحفه جان آرم تو را

۶- پایه های آوایی کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- ۱) تنگ است ما را خانه، تنگ است ای برادر / بر جای ما بیگانه ننگ است ای برادر
- ۲) این فصل را با من بخوان باقی فسانه است / این فصل را بسیار خواندم، عاشقانه است
- ۳) فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرد / تخت و نگین از دست اهریمن بگیرد
- ۴) از شاه بی آغاز من، پیران شدم چون باز من / تا جغد طوطی خوار را در دیر ویران بشکستم

۷- کدام گزینه دارای چهار رکن کاملاً تکراری نیست؟

- ۱) اگر بد کنی چشم نیکی مدار / که هرگز نیارد گز انگور بار
- ۲) گفتار من باد آیدش، خون ریختن داد آیدش / گر رنج من یاد آیدش عهد من آسان نشکند
- ۳) جهان از بهارش چو فردوس گردد / چمن بی زبانی بگوید ثنایش
- ۴) باز ز ابروی کمان و نوک مژگان زد به تیرم / بار الها چاره ای کن سخت در چنگش اسیرم

۸- مرزهای آوایی (ارکان) کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) آن دم تو را / او می‌کشد / تا و ارها / ند مر تو را
(۲) بلبل سر / مست تویی / جانب گل / زار بیا
(۳) تو را در دوس / تی را بی / نمی‌بینم / نمی‌بینم
(۴) غمش در / نهان خا / نه ی دل / نشیند

۹- کدام گزینه درباره بیت زیر صحیح است؟

«بیتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه‌بان دارد / بهار عارضش خطی ز خون ارغوان دارد»

- (۱) تقطیع مصراع اول به این صورت است: بُ / تی / دا / رَم / که / گر / دِ / گُل / ز / سَن / بَل / سا / یه / بان / دا / رَد
(۲) بیت از چهار پایه آوایی تشکیل شده است.
(۳) بیت متشکل از چهار بار «- - - -» است.
(۴) در بیت یک حذف همزه دیده می‌شود.

۱۰- کدام بیت فاقد تشبیه است؟

- (۱) ماه از شرم عذار تو حصارى شده است / این نه هاله است که بر گرد قمر گردیده است
(۲) غافل از خال و خط و زلف و دهان تو شده است / ساده‌لوحی که به خورشید، تو را سنجیده است
(۳) شور مرغان چمن حوصله سوز است امروز / گل بی‌درد به روی که دگر خندیده است
(۴) تا قیامت گر هوش باز نگردد چون خال / هر که را فکر سر زلف به هم پیچیده است

۱۱- در کدام گزینه، تشبیه «فشرده اضافی» بیشتر است؟

- (۱) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی
(۲) گویند روی سرخ تو که زرد کرد سعدیا / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم
(۳) نگارش دهد گلبن جویبار / در آینه آب رخسارها
(۴) او را خود التفات نبودى به صید من / من خویشتن اسیر کمند نظر شدم

۱۲- آرایه تشبیه در کدام بیت بیشتر است؟

- (۱) صد خار بلا از دل دیوانه ما خاست / هر روز که بی‌ساقی گل چهره نشستیم
(۲) ای سیل اشک! خاک وجودم به باد ده / تا بر دل کسی ننشیند غبار من
(۳) سروی است قامت تو از ناز سر کشیده / ماهی است عارض تو از نور آفریده
(۴) مرغ دل تا دام زلف و دانه خال تو دید / طایر اندیشه‌ام افتاد در دام هوس

۱۳- در همه گزینه‌ها به استثنای «تشبیه گسترده» به کار رفته است.

- (۱) درفشان لاله در وی چون چراغی / ولیک از دود او بر جانش داغی (۲) چون ناقه صالح که برآمد ز دل سنگ / تقدیر ز ادبار من اقبال برآورد
(۳) چو شاهین بر کیوتر حمله آرد / به جز افتادگی چاره ندارد (۴) چرا چون لاله خونین دل نباشم / که با ما نرگس او سرگران کرد

۱۴- در همه گزینه‌ها به جز گزینه هر دو تشبیه (گسترده و فشرده) یافت می‌شود.

- (۱) عشق من بر گل رخسار تو امروزی نیست / دیدگاهی است که من بلبل این بستانم
(۲) در طبع شهریار خزان شد بهار عشق / زیرا تو خرمن گل و ریحان نیامدی
(۳) گر امروز آتش شهوت بکشتی، بی‌گمان رستی / و گرنه تف آن آتش تو را هیزم کند فردا
(۴) چو جام لعل تو نوشم کجا بماند هوش / چو مست چشم تو گردم مرا که دارد گوش

۱۵- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه صحیح نیست؟

«گر کمیت اشک گلگونم نبودی گرم رو / کی شدی روشن به گیتی راز پنهانم چو شمع؟»

- (۱) آرایش هجایی این بیت به صورت «- - - - | - - - - | - - - - | - - - -» است.
(۲) در این بیت در مجموع سه تشبیه وجود دارد که یکی از آن‌ها تشبیه اضافی است.
(۳) در این بیت دو تشبیه بلیغ اسنادی و یک تشبیه گسترده وجود دارد.
(۴) کمیت اشک، تشبیه بلیغ غیراسنادی است.